

A jó pásztor...

Amikor Zsíros pópa az ablakon kinézett a paróchia udvarára és meglátta a kapunál Márkót egy orosz tiszt társaságában, szeme kidüldt és ő maga úgy ugrott fel, mintha megszárták volna:

Gyorsan kiszaladt a házból és elkezdett orosz-szerb keveréknyelven szónokolni:

— Pazvalyitye, batyuska, dobri gyen, pazvalyitye szamo... gasz-pagyin oficir!...

Egyszerre eszébe jutottak egyes szavak, melyeket még a teológia ó-szláv nyelvóráin tanult.

Amikor az ismeretlen »muszka« közelebb jött, úgy rémlett neki, hogy valahonnan ismeri. Ugyanakkor egy jólismert fiú alakja jelent meg emlékezetében. Néhány pillanat múlva már tudta, hogy ki áll ellőtte. Vidáman fordult Márkóhoz:

— Ó, a tisztelendő urat nem olyan könnyű ám becsapni! Hiszen ez te vagy, Vélykő fiam! — mondta olvadozva. — Nézd csak, nézd, mi lett belőle!...

S ugyanakkor felmerült benne a kérdés: »Mit akar ez most nálam? Mindenre inkább számítottam, csak arra nem, hogy pont én hozzám toppan ez majd be«.

Vendégeit bevezette a szobába s figyelmessége különösen Vélykő felé fordult. Leültette őket és a pálinkásüvegért nyúlt, hogy vizespoharakba töltse az italt, ahogyan tudomása szerint az oroszok a pálinkát isszák. Nem akart hinni a szemének, amikor Vélykő elhárító mozdulatot tett.

— Ó, nem is vagy te igazi orosz, ha nem iszod a votkát. Hogyan is túrték meg maguk között ilyen józanon? — kedélyeskedik a pap, de mindjárt megijed, hátha megsértette az oroszokat és más irányba fordítja szavait.

— Hát csak ha te is élve haza kerültél a tisztelendő úr örömére. Lesz egészség is, ne félj! Majd megsegít az Úristen kegyelme!... — De eszébe jut a tisztelendő úrnak, hogy »bolsevistával« beszél, a nyelvébe harap és gondolatban szidja önmagát: »Jól eltaláltam!«

»Miről is beszéljek veled, hogy üsse meg a kő! Akármit mondok, fordítva sikerül. S mit csináljak akkor, ha ez a felesége miatt jött hozzám? Ha tanácsot akar a válásra vonatkozóan a lelki atyjától?...« — De megint csak önmagát szidta: »Hogyne, majd pont a bolsevistának kell az egyházi válás. Igazán elment az eszem!«

Kínos hallgatás állt be. Aztán Márkó véget vetett a pap tépelődésének.

— Azért jöttünk, tisztelendő úr, hogy megbeszéljünk egy ügyet, amiben nagy segítségünkre lehet...

»Mondom én, hogy ma még ráfizetek...« — gondolta a pap.

— A birtokunkról van szó a Gyöngyszigeten — szólalt meg Vélykó miután Márkó a szemével intett neki, hogy térjen a tárgyra.

Vélykó szavai után Zsiros tisztelendőt a homlokától a lába kisujjáig egész testében olyan forróság öntötte el, hogy először megrázkódott, aztán kiverte az izzadság.

— A Gyöngysziget?... — dadogta.

Márkó látva Vélykó szavainak hatását, sietett megnyugtanni:

— Falunkban ugyanis szövetkezet alakul, amely a népi javakat kezelő igazgatóságától megkapta a Gyöngyszigetet...

A tisztelendő úr szívét csak most kezdte igazán ostromolni a heves vérkeringés. Nyaka megkékült, mint az indigó, szakálla reszketett.

»Az én birtokomat kapta meg a szövetkezet?... Hogyan... micso-da... mit hallok?... Szent Isten! Jól hallottam? — S felugrott és kimeresztette a szemét.

— A Prekajszki-féle birtokot kapták meg, — tette hozzá sietve Vélykó, mert látta, hogy a pópát a guta kerülgeti. — Azt a nyolcvan holdat a tisztelendő úr földje mellett.

»Hála Istennek! Egy kő esett le a szívemről... egy... de száz másik még rajta fekszik és fojtogat... Mi lesz ebből, te jó Isten?!« — Így töprengött a pap, de csakhamar magához tért, elővette nagy tarka zsebken-dőjét és megtörölte a homlokát.

— S így, tisztelendő úr, a szövetkezet megkapja még...

»Az enyémet is... az enyémet is... — áradt a vér újra rohanva a pap szívébe.

--- ... azt a húsz holdat is...

»Nem adom... Nem!...« — akarta kiáltani a pap s felállt és a szívéhez kapott.

— ... ami Prekajszki földje mellett fekszik...

— De hiszen az az enyém... — dadogja a pap és visszazuhan a székre.

— Nem, tisztelendő uram, nem, én arra a szöllőre gondolok Gradis-nyák felé. A háború előtt az Zsikicsé volt...

— ... s Herceg, a magyar jegyző a megszállás alatt a saját birtokába olvasztotta.

— Em-lék-szem... — hebegi a pap végre, hogy lélekezethez jutott s újabb kő esett le a szívéről. — Igen, Zsikicsék szőlleje...

»Na lám, hát mégsem az én parcellámról van szó... Hála néked magasságos Isten...« — sóhajtja a pap és keresztet akar vetni, de a »bolsevisták« előtt mégis meggondolja magát.

— Mivel Herceg elmenekült, ez a föld most az államé. Az állam viszont ideiglenesen átengedi a szövetkezetnek...

»Én nem menekültem el, én élek és egészséges vagyok... Itt marad-tam és nem adom, ami az enyém« — örvendezik a pap és csöppet sem törődik már azzal, hogy ezek itt mit gondolnak róla. »Én nem menekültem...«

— Igen... igen, — kereste hangosan a szót — de... az én birto-kom... nekem csak...

Vélykónak sietnie kellett, hogy megmagyarázza, miről van szó, mert csakugyan fennállt a veszély, hogy a tisztelendő úr menten meghal.

— A szövetkezet száz hold fasiszta földet kap a holt Tiszánál. Azt a részt, amelyet, mint tisztelendő úr is tudja, Gyöngyszigetnek nevez-nek. S ha a tisztelendő úr akarná, ha olyan belátó és emberséges lenne, gondolom, mint keresztény pap...

— Nem!... — üvöltötte a pap teli torokból, már amennyi ereje ebben a gyászos pillanatban volt. Csak ezt az egy szót kiáltotta: Nem!

— A szövetkezet tagjai úgy gondolták, hogy cserélnek a tisztelendő úrral... Tíz holdat adnának a »forlandból«, a Tisza innenső oldalán, tízet pedig a Kerényi rétjéből, szóval a legjobb földet, amivel a szövetkezet rendelkezik. Ez itt a Tisza innenső oldalán egészen közel van a faluhoz, csaknem a házakig nyúlik...

— Nem, azt nem! — bátorodik fel a pap, amikor látja, hogy a fiatal tiszta csak kérni jött a szövetkezet nevében. Ismeri ő jól ezeket még a régi Jugoszláviából. Ezek már akkor bujtogatták a népet. Most pedig szép szavakkal szeretnék kicsalni a paptól a Gyöngyszigetet. Még csak az hiányzik! Régen nem hatnak már reá a szép szavak! Az erőszaktól fél, de a szép szavakkal csak kisasszonyoknál lehet eredményt elérni.

»Még csak az kellene!« — szalad ki majdnem a száján, de visszaszívja s aztán halkán, kedveskedve így kezd beszélni:

— Látod, Vélykó fiam, és te is Márkó, én nagyon megértem, hogy szövetkezet alakul. Kell is, hiszen most érkezett a ti időtök, most majd átalakítjátok a világot olyanra, amilyenre akarjátok. Azt is megértem, hogy a szövetkezetnek jói jönne, ha száz lánca jó termő föld mellett — s a pap szónoki hévvel megismétli — mondom, száz lánca ilyen prima föld mellett megkapnák még az én húsz láncomat is, hogy aztán az egész Gyöngysziget az övék lenne. Megértem én ezt, mondom, de elcsérélni nem bírom. Ezt neked is be kell látnod, Vélykó fiam, mert ezt a földet a feleségem hozományul kapta. A megboldogult Jarics protó, az apósom adta ezt nekem. Megérted, ugye, Márkó, hogy én nem rendelkezhetem a feleségem birtokával. Ha még a szessziót kérnétek, nem mondom. Az egyházi föld... Az más... de ez, mint már mondtam... A feleségem hozománya... Tudjátok, hogy van!...

»Még csak az kellene!« — gondolja mégegyszer és véglegesen. — »Más nem is hiányzik nekem«.

Vélykó, a pap finomkodásából megérezte határozottságát, látta, hogy végleg megkötötte magát és a cseréből nem lesz semmi. Így hát sietett befejezni a kellemetlen látogatást. Márkóra nézett, aztán felálltak.

— Bocsásson meg, tisztelendő úr, mi azt hittük...

— Nem tesz semmit! Örülök, hogy láttalak, s hogy alkalmam volt okos emberekkel beszélgetni.

»Ó, hiszen ezek egyáltalán nem veszélyesek« — gondolja a pap, miután elmentek. »Olyasmit szereinének, ami nagyon veszélyes lenne, ha hagynám magamat megfogni. Hej, öcskösök, Zsiros atya nem evett meszet s nem itta el az eszét. Azt hittem, azért jöttek, hogy kész határozatot közöljenek velem. De ők kérni jöttek... No, csak ti kérjétek, abba még senki se halt bele, ha kérték tőle valamit...«

»Na és az a szövetkezet, vagy micsoda! Hát mit gondolsz, öcsém, olyan könnyen megy az majd? Ohó, galambocskáim, sokat fogtok ti még azzal kínlódni! Nem esett a nép a feje lágyára, hogy lemondjon arról, ami az övé, az ő tulajdona... Még szerencse, hogy nem parancsoltok, hogy nem kényszerítetek az embereket. De így? ... Hanem várjatok csak! Talán a tisztelendő atya is segíthetne egy kicsit, de úgy, hogy soha többé eszetekbe ne jusson szövetkezet alakítása, hogy még álmotokban se gondoljatok a pap szigetére... Addig kell ütni a vasat, amíg ezek ilyen gyöngye lábbon állnak, amíg hímeznek-hámoznak, amíg kérnek csupán. Akinek hatalom van a birtokában, az parancsol, aki a kormány rúdját tartja a kezében, az nem sokat tárgyal, az nem teketóriázik. Ti azonban nyomorultak vagytok, senkik és semmik, rongyosok!... Ismerlek én benneteket... Lesz még a tisztelendő úrnak egy kis észbeli tehetsége... S talán akad majd még valaki ebben a faluban, aki a tisztelendő úr pártján áll. Ti, nyomorultak, hárman vagytok vagy négyen, legföljebb öten. Mögöttem egy egész sereg áll. Nem hozzátok ti tető alá azt a szövet-

kezetet, s ha nem, akkor eszetekbe se jut a tisztelendő úr szigetére vágyakozni s bele ütni az orrotokat a tarisznyájába».

»No ezek is hősök, mondhatom! — jut eszébe később újra és egészen felvidul. Hiszen ezek meg se merték említeni a szószékről tartott prédikációmát. Hát ezeknek csakugyan nincs három tiszta gatyájuk. S még tőlük féljen valaki...«

Zsíros tisztelendő úr büszkén és gőgösen lép ki az utcára. Úgy megy, mintha éppen most kapott volna kitüntetést, piros cingulust a derekára és keresztet gyűrűt az ujjára.

De nem sokáig feszeltgett, hamarosan befordult szomszédja, Mile gazda házába.

* * *

De Zsíros tisztelendő mégis meggondolta a dolgot. Alig múltott el két nap s ő maga kereste fel Vélykót.

— Éppen veled akarok négszemközt beszélni. Mit kezdjek »ezekkel«? Benned megbízom. Állapodjunk meg mi ketten, fiam, — kezdi Zsíros tisztelendő. — Kéz kezet mos. Én nektek teszok jó szolgálatot, ti meg nekem. Belemegyek a cserébe. A Gyöngyszigeten lévő húsz holdamért ti nekem huszonöt holdat adtok és pedig a »forlandból« tizenötöt, Kerényi rétvéből pedig tízet. Úgy gondolom, hogy ez az öt hold nem ajándék, hanem jogos kivánság. A tisztelendő úr lehetővé teszi nektek, hogy ennek a ti szövetkezeteknek egy helyen legyen a földje, s még hozzá a Gyöngyszigeten. Ti meg elismeritek a tisztelendő úr jóindulatát. Mert el kell, hogy ismerjétek. Nem tréfa ez. Mert kinek segít a pap, az Isten szolgálja, ahogy mondani szokták, kiért töri magát? Senki másért, mint a kommunistákért. Tudod, Vélykó fiam, ha az én szakállas följebbvalóim ezt tudnák, semmi esetre se jutalmaznának érte piros övvel. Hát, látod, ez az, amit el kell ismernetek...

Vélykó mosolyogva hallgatta a pap ravaszkodását. »Hej, Márkó, — mondotta magában — te jól elintéztél engem! S még azt mondja Márkó, hogy a pap ostoba. Van ennek bizony esze, ha a saját érdekeiről van szó. Van bizony. Ez képes lenne a szomjas embert száraz ajakkal átvinni a vízen.

A pap észrevette, hogy Vélykó elgondolkozott valamin s még mosolyog is.

— Mit mosolyogsz te, Vélykó fiam? Én azt hiszem, hogy ezen nincs mit mosolyogni. Hiszen éppen a ti érdekekről van szó. Én meg eljöttem, hogy támogassalak benneteket. Gondolom, fiatalok vagytok, tiétek a jövő. Mert mit is akarnánk mi öregek? Meg kell húznunk magunkat és kész. Te meg nevensz...

— Nem nevetek én tisztelendő úr, csak elgondolkozom, hogy mi most itt egy dologról beszélünk s végül valami egészen más sül ki belőle. Azonkívül, tisztelendő úr, nekem nincs is meghatalmazásom, hogy erről tárgyaljak.

— Tudom, értem. Amíg a szövetkezet formailag is meg nem alakul, sokáig kell még várni. Értem én ezt, értem, de mégis azt hiszem, nektek a föld most kell, mindjárt. S ha nem tárgyalhatok a szövetkezettel vagy annak elnökével, mert a szövetkezetet még nem alakítottátok meg, hát akkor legalább olyan emberrel tárgyaljak, aki ennek a szövetkezetnek majd a feje lesz. Azt hiszem nem követtem el hibát...

Vélykó újra elnevette magát.

— Ne haragudjék, tisztelendő úr, hogy megint nevetek. Majd megmondom, hogy miért. Mi már megalakítottuk a szövetkezetet és én vagyok az elnöke. Ami tehát a dolognak ezt a részét illeti, csakugyan nem tévedett.

Zsíros tisztelendő levegő után kapkodott, aztán felhördült:

— Megalakítottátok? Csakugyan megalakítottátok a szövetkezetet?

— Igen, tisztelendő úr, tegnap este. Úgy látszik tisztelendő úr még nem értesült erről.

— Szóval, megalakítottátok... — mondta a pap csendesebben, kissé ijedt hangon s a szakállja is megremegett belé.

— Hát akkor sok szerencsét kívánok. Igazán örülök neki. Legyen rajta az Isten áldása, váljék hasznotokra! Igaz, hogy kommunisták vezetetik, de az istenáldás nekik sem fog megártani.

»Mint ahogy nem ártottak nekik az én átkaim és fenyegetődzéseim a szószékről, az anyjuk vörös mindenét!« — folytatja Zsíros tisztelendő úr a gondolatait.

— Köszönöm, tisztelendő úr. Nekünk most már megvan a vezetőségünk, ajánlatát majd azzal megbeszélem.

— Hanem, tudod, édes fiam, izé, én nem szeretném, ha ajánlatomat most világgá kürtölnéd. Mert később biztosan félremagyarázná a nép. Akkor aztán nem mosná le rólam a szégyent sem a holt, sem az élő Tisza. Azt hittem, hogy veled így négy szemközt elintézhetem... Mit is akartam még? Igen, tudom már. Szóval, nézd, ez olyan dolog, amit én nem tárgyalhatok meg a vezetőséggel, hanem csupán az ilyen magadfajta okos emberrel, aki tudja, hogy miről van szó. Például te az előbb azt mondtad, hogy mi egy dologról beszélünk s valami egészen más alakul ki belőle... Tudom, megértettem. Te az agrárreformra gondoltál. Mit csinál majd a pap, ha az agrárreform az egész földjét elveszi? Hogyan okoskodik majd akkor? Tudom, hogy erre gondoltál...

— Erre csak általánosságban gondoltam, csak úgy eszembe jutott ez is, — ismerte be Vélykó.

— Hát látod, nekem erre az eshetőségre is van egy szép, okos ajánlatom. S még hozzá olyan ajánlat, amely megint a ti érdekeiteket szolgálja. Ha erre sor kerülne, már minthogy elvennék a földemet, úgy én odaadnám nektek ezt az öt holdat, amit a cseréért jutalmul kaptam.

— De hiszen mi nem adunk semmit a tisztelendő úrnak, s nem is hiszem, hogy adunk valamit.

— Hát pedig, ha nem adtok, ha nem egyezel bele ilyen cserébe, akkor nagy hibát követtek el. Mert mi volna ez most nektek? Amerre néz az ember, mindenfelé fasiszta földet lát. Mi volna nektek, ha kihalászatok azt az öt holdat még és azt mondanátok: »Itt van, tisztelendő úr, ez a magáé«. Még ha nem is szolgáltam volna rá... De most már mindegy. Hanem nézzük csak azt a másik eshetőséget: az agrárreformot. Hogy elveszik a földemet. Hát akkor én a húsz hold gyöngyszigeti földemet tényleg odaadnám nektek húsz másik holdért. Akkor nem lennék válogatos. Elfogadnék akármilyen húsz holdat. Nektek akkor csak azt kellene kijárni, hogy meghagyják nekem azt a földet.

Vélykó ránézett a papra és hangosan elnevette magát.

— A tisztelendő úr olyan könnyen osztja a földet, cseréli és változtatja meg az agrárreformot, mintha ez az egész csupán tréfa lenne.

— Jól tudom, hogy ezt én nem tehetem meg. Ja, ha engem kérdeznének, megfelelnek én, légy nyugodt. De benneteket kérdeznek, fiaim, benneteket, ifjú kommunistákat... Töletek függ majd. Azért is fordulok hozzád, azért is kérlek téged erre...

— Azt hiszem, tisztelendő úr, hogy fölöslegesen szaporítjuk a szót.

— Szóval, semmi? — tárta szét szomorúan Zsíros tisztelendő a kezét.

— Én ugyan nem beszéltem az azóta már hivatalosan megalakult szövetkezet tagjaival, de még korábbról tudom, hogy csupán cseréről lehet szó. A tisztelendő úrtól kapunk húsz holdat és mi ugyanannyit adunk vissza. Ugyanazt a minőségű földet, ugyanazt az értéket. Ezenkívül még jól is jár, mert a föld fele a »forlandon« fekszik...

— Igen, tudom. Ezt az ajánlatot elutasítottam, — felelte haragosan a pap.

— Úgy van. Ezt az ajánlatot elutasította. Ma viszont új ajánlattal jött.

— Igen. Hosszas megfontolás után, nehéz szívvel bár, mégis úgy határozta, hogy belemegyek. S lám, most eljöttem, eljött a ti öreg tisztelendő, úgyszólván kérlelni jött benneteket... s ti elutasítjátok... — Zsíros tisztelendő szemei a szomorúságtól egészen megfényesedtek.

»Hej, de kicsúszott a kezemből ez a szép darab...« — sóhajtott a magában.

— Ilyesmirel nem tárgyalhatok a tisztelendő úrral. Nem vagyok erre feljogosítva. Ha kívánja, ajánlatát előterjesztem a szövetkezeti tagoknak, én magam azonban ellenezni fogom az elfogadását.

— Nem, nem, ne vidd te az én ajánlatomat senki elé. Én csak veled akartam ezt elintézni. Ha pedig te ellene vagy, akkor semmi értelme tovább érdeklődnöm.

— De hiszen nem én vagyok a szövetkezet. Nálunk az embereknek joguk van szabadon dönteni.

— Tudom, tudom, mindent tudok... — szólt a pap már indulóban.

— El tudom képzelni, hogy megy az ilyesmi egy szövetkezetben...

— Mondja, tisztelendő úr, — kérdezte Vélykó kifelé menet — miért van annyira ellenünk? Azt mondják, hogy a templomban elátkozott minket. A szövetkezeti asszonyok mesélik.

A papnak égnek állt a haja.

— Elátkozni? Én? Mesebeszéd. Te csak hallgass az asszonyokra, hallhatsz akkor még cifrábbakat is. Hogy én elátkoztam volna a szövetkezetet! Hát miért tettem volna? Hiszen, mint tanult ember, jól tudom, hogy mit jelent a szövetkezet, hogy milyen jóléthez vezet... Ne adj, Vélykó, hitelt akármilyen szamárságoknak. Én szeretlek téged, szeretem Szávót és Márkót is... Ti fiatalok vagytok, a jövő rátok vár, mi öregek pedig legfőljebb támogathatunk benneteket, ha lehet...

— Én is így gondolom... Ezért csodálkoztam. Ha van valami kifogása ellenünk, hívasson magához és mondja meg. Hogy tudjuk, mi az, amit kifogásol. Mert lehetséges, hogy olyasmit hallunk, amiről nem voít tudomásunk. Ez volna a helyes dolog, nem pedig gyertyával a kezében odaállni a szószékre...

— Ugyan, miféle gyertya, miféle szószék?... Ha valami történt a templomban, csak az lehet, hogy én az asszonyoktól érdeklődtem a szövetkezet után, mert sajnós, csak az asszonyok járnak templomba. De hogy lebeszéltem volna őket, vagy ehhez hasonlót... Isten őrizz!... Leszáradt volna a kezem, melyben a gyertyát tartottam, ha ilyesmit tettem volna... Az emberek gondoskodnak a népről s én elátkozzam őket? Még csak az kellene... Ti ne törődjete semmivel, menietek előre a magatok útján s munkátokon ott lesz az Isten áldása... Milyen jó lenne, ha az én földemet is megkapnátok... Az egész Gyöngyszigetet!... Istentől való vétek, hogy nem akarjátok...

A pap alig köszönt, amikor elvált Vélykótól. Nagyon nem tetszett neki a dolog.

»Azt se tudja ez a lágyfejű, hol lakik az Isten, de a jó cserébe mégsem akar belemenni... És még felelősségre von engem. »Hogy meri, — azt mondja — megtámadni a szövetkezetet?« Ezt kérdezi tőlem... Még jó, hogy nem ütött meg a guta, amikor bejelentette, hogy minden kész... hogy megalakult a szövetkezet... Az este... Ó, hogy szakadna rátok az ég, nyomorultak!... — dűnnyögte a szakállába hazafelé ballagva az utcán.

»De várjatok csak ti asszonyok! A templomban vetitek magatokra a keresztet s közben a kommunistákkal szövetkezetet alakítottok. Átkozott

némberek! Jó, hogy ezt is felhozta. Akad nekem még adurom erre is... Ne félj, elnök úr, átkozni is tudok én, ha kell. Pláne most, hogy nem akartok cserélni, úgy, ahogyan én szeretnék... Egyformán, húszat húszért? Itt van, ezt kaptok, ni!...»

És Zsíros tisztelendő megáll az utca közepén, Vélykó háza felé fordul és csipiszt mutat.

— Ügylátszik a tisztelendő úr valahol többet ivott, mint amennyit elbír... Talán vizet volt szentelni valakinél... Pedig hát nem is tudom, hogy ünnep lenne közeledőben... — csodálkozott Akszinya anyó kinézve ablakán, ahonnan a ritka járókelőket szokta számlálgatni.

»Ejnye, ejnye, — tépelődött tovább Zsíros tisztelendő és hevesen korholta önmagát. — Hát szép az, hogy ennyire megalázkods a rongyos kommunisták előtt, hogy odaállsz kérlelni őket? Szégyen, bizisten szégyen, ha mindjárt öt holdról van szó, akkor is...»

Aztán gondolatban Vélykó felé fordul:

»Inkább törődnél a magad dolgával, söpörnél a saját házad előtt, te rongyos!... Nem elég a szégyened, még ezzel a szövetkezettel is bajlódsz? Kérdezd meg inkább, hogy mit csinált a feleséged, amíg ott téged kommunisztává kereszteltek... De jól is tette. Én is ezt tanácsoltam volna neki... S most, lám, kicsúszik a kezemből öt hold föld. Ki az oka ennek? Persze, hogy ez a sunyi alak... De várj csak, fizetsz te még ezért!« — rázza meg dühösen ökölbe szorított kezét a pap.

— Úgy fenyegetődzik, Isten ne vegye bűnömül, mintha valahol ellátták volna a baját! — mormolja fogatlan szájával Akszinya anyó és kihajol az ablakon, hogy jobban szemügyre vegye a tisztelendő úr távolodó alakját.

»Nem jól tettem, hogy fényes nappal mentem el ehhez az istentelenhez. Esetleg meglátott valaki s aztán megtudja Mile gazda és Boskó is. Még csak ez hiányozna nekem... Téveszűk csak meg hamar őket. Állandóan itt járok már a disznók utcájában... Persze, hogy föltűnő... Mintha nem volna más utca ezen a környéken...»

Ezzel befordult a pap az egyik keresztutcába.

Amint belépett Mile gazda házába, már a kapuból kiáltotta és a fejéhez kapott:

— Baj van, szomszéd, Mile gazda, baj van!... A kommunisták győztek... Tegnap este megalakították a szövetkezetet...

— Talán csak nem? — hökkent meg Mile. — Ne tréfáljon a tisztelendő úr!... — székért nyúlt és erőtlenül leroskadt. — Bocsásson meg, egészen levett a lábomról ez a hír... le kell ülnöm... Hát, hogy lehetséges ez? — próbált magához térni Mile gazda.

— Amíg mi fontolgattuk a dolgot és haboztunk, elment a vonat... Elfutott a nyúl! Most aztán szórhatod a sót a farkára, ha meg akarod fogni...

— Hát ez borzasztó! — dadogta Mile gazda csüggedten.

Úgy elfeledkezett magáról, hogy Zsíros tisztelendő úr kénytelen volt maga megkeresni a kamrában a túrót és a pálinkát.

— Azért nem vettünk semmit, Mile gazda. Ráérünk, mert ezek úgyis megbuknak. Jó az Isten, nem hagyja ezt... Lassan örölnék az Isten malmai, de biztosan... S mi se hagyjuk ennyiben... Én oda nem adom nekik a Gyöngyszigeten lévő földemet, ha négykézláb könyörögnek is érte... Ami az enyém, az az enyém... Próbálják meg elvenni... próbálják meg..

Így dühöngött a tisztelendő úr, hol a pálinkás pohárral, hol a sajttal, hol a kenyérral hadonászva.

Mile gazda feléje fordította zsírtól fényes, bánatos arcát.

»Mindjárt elegend lesz!« — gondolta, aztán így szólt:

— És az agrárreform, tisztelendő úr?

— Mi van az agrárreformmal? — száll lejjebb a hanggal a pap és keze erőtlenül lehullik.

— Azt mondják, — tagolja a szót Mile gazda, — éppen máma halottam, hogy hamarosan meghozzák a törvényt a földosztásról. Aki nem földműves, annak nem lehet földje!...

Zsíros tisztelendő egészen magába roskadt. Kezében elmorzszálódott a turo s ahogy az asztalra támaszkodott, könyöke alól lassan csurgott le a földre a feldöntött pohár pálinka.

— Nem lehet föld-je? ... hebegte tehetetlenül.

(Fordította: **H. J.**)

Ezt a részletet a szerző „Viharos tavasz” című most elkészült regényéből küldte be a HID szerkesztőségének.